

Geen gebakken lucht maar concrete structurele maatregelen!

Alleen een geïntegreerd biodiversiteit-, klimaat- en waterbeleid kunnen zorgen voor een oplossing!

Op de één na warmste dag van het decennium met bijna 40°C verwijst ik naar de woorden van de secretaris-generaal van de Verenigde Naties, Antonio Guterres: **"Gebakken lucht is dodelijk"**. Dat is letterlijk te nemen, maar evenzeer figuurlijk.

Watercrisis

De tekenen zijn zo éénduidig: we kampen met een verschroeiende hitte, met bos- en natuurbranden in heel zuidelijk Europa, we kampen met nooit geziene droogte en zijn terzelfdertijd slachtoffer van wateroverlast na weer een heftige zomerse bui zoals op Pinksteren 2022 die Landen en omgeving liet onderlopen met een van de velden afspoelende modderstroom. Ondertussen wordt ook de schade duidelijk van de zomeroverstromingen van 14 juli vorig jaar. Toen stond de Demervallei tussen Schulen en Aarschot wekenlang onder water dat vervuild was door rioleringsverstorten en tonnen sediment afkomstig uit het landbouwgebied. De gevolgen voor de fauna en flora waren en zijn desastreus: verzopen en verstikt. Met deze overstroming is er in de overstromde natuurgebieden evenveel verloren gegaan als in de voorbije 30 jaar. En dan hebben we het naast de watercrisis nog over een stikstofcrisis én ook een mestcrisis.

Andere aanpak erosie hoognodig

Ondertussen loopt de **ruilverkaveling** Willebringen gewoon verder en wat zich een ruilverkaveling nieuwe stijl noemt, is nooit meer geweest dan gebakken lucht met een groene lik verf die bij de eerste gelegenheid snel afbladdert of moet wijken voor andere belangen. Bij de aanpak van erosie en landinrichtingsprojecten zien we eveneens heel weinig structurele oplossingen, integendeel veel symptoombestrijding en 'end of the pipe'-aanpak.

Uit de evaluatie van het **anti-erosiebeleid** is het duidelijk geworden dat we er niet zullen komen met de huidige aanpak, nl. enkel in de allergevoeligste gebieden, de zgn. paarse en rode gebieden, maatregelen nemen. En dat terwijl de enige effectieve maatregelen zoals het systematisch doorrijgen van de hellende leemplateaus met brede bufferstroken van ruiger gras, struweel en hagen achterwege blijven en enkel de aanleg van stroken op vrijwillige basis voorzien zijn. Zonder verplichte en systematische maatregelen zal er geen einde komen aan de afstroom van meer dan 20 ton leem/ha/jaar. In plaats van te morrelen in de marge zou de landinrichting die in het kader van het project Waterlandschap Getestreek voorzien is, juist op de realisatie van een groenblauwe dooradering van het leemplateau moeten inzetten ter remediëring van de schaalvergroting door de ruilverkaveling. Ook elders blijft het veelal bij end of the pipe-oplossingen zoals ook onze afdeling Druivenstreek concludeerde m.b.t. de anti-maatregelen in de IJsevallei.

Water ophouden is de boodschap

In het klassieke waterbeheer zoals het door de Wateringen en de technische dienst Waterlopen uitgestippeld is, blijft de regel: beken en greppels uitdiepen en water zo snel mogelijk afvoeren. Prof. Patrick Willems stelde op het Demersymposium dat het axioma "water afvoeren wanneer het kan" moet omgekeerd worden naar "water ophouden wanneer het kan". Indien we rampen in de toekomst willen vermijden, moet het water zo maximaal mogelijk stroomopwaarts en in de fijne aders van het hydrografisch systeem opgehouden worden en kunnen infiltreren. Dit gekoppeld aan een rigoureuze anti-erosiebeleid zodat de sedimenttoevoer naar dorpen, valleien en het hydrografisch drastisch vermindert.

De commissie Ovink heeft nu een **10-puntenplan** klaar met een duidelijke boodschap: "Als water niet de ruimte krijgt die het nodig heeft, dan maakt het die ruimte zelf". Hopelijk komt er met dit 10-puntenprogramma een echte omslag van weten en willen naar doen en realiseren. Doen wat moet gedaan worden.

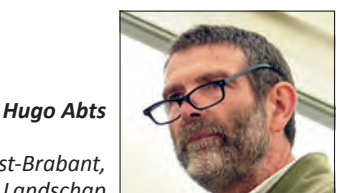
De problemen en de oplossingen zijn gekend. Waar blijft het beleid?

Tot op heden stellen we echter vast dat in allerlei processen waarin we betrokken zijn of kennis van hebben, er wel mooie woorden gebruikt worden maar dat dit niet vertaald wordt naar **consequent beleid**. We ervaren dit ook in heel het proces van het Strategisch Project Getestreek, in het proces rond de betonstop en het proces 'Leefbare dorpen'. Mooie woorden en voorstelling van zaken, maar als de 'gebakken lucht' weggefilterd wordt, blijven voornamelijk een reeks harde ingrepen met meer beton, met meer bebouwing en verdere verstedelijking over. Grootschalige natuurontwikkeling die een koppeling maakt tussen biodiversiteit, klimaatbeleid en koolstofopslag, waterbeleid met echte maatregelen voor waterretentie en ruimte voor water in heel de vallei is nergens aan de orde. Biodiversiteit is in de teksten weggedrukt door termen als 'integrale landschapsbenadering' zonder dat er inhoud aan gegeven wordt. Indien we de noodzakelijke doelen willen halen, is nochtans die koppeling tussen biodiversiteit, stikstof, klimaat, waterbeleid, zowel qua kwaliteit als kwantiteit, absoluut nodig. Zoniet zullen we in 2027, wanneer de doelen van de Kaderrichtlijn Water moeten gehaald worden, in een pijnlijke reply terecht komen zoals we nu door eindeloos pappen en nathouden en steeds verder vergunningen geven, verzeild zijn geraakt met de stikstof-, en vooral dan de ammoniakuitstoot.

Natuurpunt Oost-Brabant maakt het verschil in deze regio

In al deze processen en benadering is de inbreng van **Natuurpunt** essentieel. Op het terrein maakt onze inzet het verschil. Dankzij de uitbouw van een netwerk van Natuurgebieden die onverminderd voortgaat, is er al heel wat gered. Deze gebieden zijn de hotspots voor biodiversiteit in een overigens steeds kaler en biologisch doods landschap.

Door ontwikkelen van visies en het uitdragen ervan, door inbreng van (terrein)kennis in adviesraden en overlegfora, door juridische acties om de aantasting van de open ruimte, natuurwaarden en water te stoppen, en door beleidsbeïnvloeding probeert **Natuurpunt Oost-Brabant** belangeloos haar steentje bij te dragen aan een leefbare toekomst voor mens en maatschappij. Daartoe zullen we de crisissen die zich opstapelen rond biodiversiteit, klimaat, water, vermessing, verdroging, vervuiling... immers het hoofd moeten bieden. Om daaraan verder te kunnen werken hebben we meer dan ooit jullie steun nodig.

Hugo Abts

voorzitter Natuurpunt Oost-Brabant,
Regionale Vereniging Natuur en Landschap

